

arkivXet

information från arkiv gävleborg

årgång 31 nr 2/2022

Strömsbro
Söndags-Skola
Herren vår Herde
Ps. 23

NYTT UTSTÄLLNINGSPROJEKT

Fotohistoria • TV-inspelning • Björnkläder

Nyheter våren och sommaren 2022

Topp tre i Sverige 2022!

Arkiv Gävleborg nominerades till utmärkelsen Årets arkiv år 2022 och var ett av tre arkiv som juryn valde till finalen i samband med konferensen Arkivforum den 27 april. Fackföreningen DIK står bakom utmärkelsen och förbundets VD är ordförande i juryn.

Finalisterna var i år Hälsinglands museums arkiv, Nordiska museets arkiv samt Arkiv Gävleborg.

Nomineringen löd:

"Arkiv Gävleborg är ett folkrörelse- och företagsarkiv som särskilt under pandemiåren varit offensiva med att ställa om och lyckats nå ut brett till allmänheten. De har också satsat stort på arkivpedagogik för att nå ut till skolor och en yngre publik. Arkiv Gävleborg var också behjälpliga under skyfallet i Gävle för att rädda och ta hand om handlingar till eftervärlden."

Hälsinglands museum blev utsett till årets arkiv för sitt arbete kring Rosa Taikons samlingar och mottog priset på Filmhusets scen i Stockholm. Några av Arkiv Gävleborgs medarbetare var på plats och ägnade förmiddagen åt arkiv- och museibesök i huvudstaden.

ABF:s fortbildningsdagar i Gävle

Arbetarnas bildningsförbund (ABF) har 74 arkivbildare hos Arkiv Gävleborg, arkiv och lokalförbund som härstammar från hela länet.

Den 18 till 20 maj ägde "årets folkbildningsevent" rum i Gävle med hundratals föreläsningar och andra typer av programpunkter. Arkiv Gävleborg deltog i två programpunkter: en handlade om textilarbetareförbundet avdelning 44, som organiserade arbetarna vid Gefle Manufaktur AB i Strömsbro, och en var ett samtal mellan Musikhusets verksamhetschef Malin van der Kaaij och arkivchef Anders Wesslén om protest-sångaren Joe Hill. Git Sundberg, ABF Gästrikebygden,

lyfte särskilt samtalet om Joe Hill i media. Över tusen personer gästade ABFs arrangemang.

Hälsinge regemente firar 400 år

Just nu förbereder Hälsinge regementes kamratförening uppmärksammandet av regementets 400-årsjubileum, som äger rum under 2024. Hos Arkiv Gävleborg finns bland annat kamratföreningens arkiv, det numera nedlagda regementsmuseets arkiv (som innehåller en omfattande fotosamling), I 14:s Idrottsförenings arkiv, material tillhörande musikkåren och efter nykterhets- och underofficerssällskap med koppling till regementet.

Arkivets Anders Wesslén har dessutom skrivit en text om fänriken i Karl XII:s armé Robert Petre (1678–1725), som kopplar ihop Torsåkers missionsförsamlings historia med Hofors bruks ägarfamilj och förstås Hälsinge regemente. Artikelns blev även till ett föredrag, som hölls i Gamla Stenhuset, Gästrike-Hammarby.

Arkivet berättar om karolinen Robert Petre i Gefle Dagblad den 15 maj, ett sätt att synliggöra arkivmaterial, samt en medlem: Hälsinge regementes kamratförening.

Nyheter: TV- och poddinspelningar med Arkiv Gävleborg

Marianne Mörck, huvudperson i avsnittet som spelades in på Arkiv Gävleborg, kikar fram i mitten. Pressbild, Warner Bros. Discovery.

Släktforskarprogrammet "Vem tror du att du är?"

Den 11 maj skedde en TV-inspelning med Warner Bros. Discovery, ett avsnitt av släktforskarprogrammet "Vem tror du att du är?", som sänds på Kanal 5 under hösten. Sångaren och skådespelaren Marianne Mörck får reda på mer om sin släkthistoria, som delvis utspelar sig i Gävle.

TV-teamet gästade under en hel dag Arkiv Gävleborg, spelade in och tog del av material. Marianne Mörck överlämnade också ett fotografi föreställande Per Pehrsson med familj till arkivet, predikanten och kolportören som var drivande i uppförandet av Sjömanskyrkan. Mer om Mörcks släkthistoria och besöket i arkivdepån ser du på Kanal 5 från mitten av september!

Poddinspelning om rättegång mot arbetarikon

Joe Hill, visdiktare

Den 17 augusti var arkivets Anders Wesslén på plats på den juridiska fakulteten vid Lunds universitet för att spela in podcasten "Öppet fall" tillsammans med professor Christian Dahlman. Tillsammans gick de igenom historien om Joe Hill (1879–1915), och framförallt – det berömda rättsfallet "The State of Utah vs. Joe Hill".

Joe Hill föddes som Joel Hägglund år 1879 i Gävle och emigrerade 1902 för att bli känd som satiriker och visdiktare inom den radikala arbetarrörelsen i USA. År 1914 greps Joe Hill av polis i Salt Lake City, misstänkt för mordet på en butiksägare. Han dömdes till döden och avrättades året därpå. Vid det laget hyllades Joe Hill som en martyr. Legenden om Joe Hill har blivit till film, teater och böcker. Var Joe Hill skyldig eller oskyldig? Hur gick rättsprocessen till? Var den rättvis?

Christian Dahlman, expert på bevisvärdering, kommer med flera intressanta synpunkter. Avsnitten sänds tidigast i november 2022. Mer information kommer!

Foto: Christian Svensson, Lunds universitet.

Nytt projekt om fanor och standar – utställning 2023!

Ovan: Sara Erkers (vänster) är bosatt i Leksand och i Gävle. Här tillsammans med arkivets Evelin Skoglund.

Det var nästan 40 år sedan sist. Både Läns museet och Hälsinglands museum hyste en utställning med Arkiv Gävleborgs fanor och standar, som nu hunnit bli 800 till antalet. Är det inte dags igen?

Textilkonstnär Sara Erkers arbetar med fanor i sin konst utifrån ett hållbarhetsperspektiv och gör nu på arkivets uppdrag en förstudie kring hur Arkiv Gävleborgs samling av fanor och standar, den näst största i Sverige kopplat till folkrörelser, kan användas i hennes och andras konst.

Läns museets chef Hans Lindholm Öjmyr har gett tummen upp för en utställning hösten 2023, och arkivet har börjat inventera de fanor som kan bli föremål för en utställning. Arkivet har ansökt om ett utvecklingsbidrag till kultur från Region Gävleborg. Projektet kommer bli ett samarbete med Kultur Gävleborg och Läns museet Gävleborg.

Fem frågor!

Vem är Sara Erkers?

– Jag är textilkonstnär, verksam halva tiden i Dalarna, halva tiden i Gävle.

Vad har du för utbildning?

– Jag har en master i Textilkonst vid Högskolan för design och konsthantverk (HDK), Göteborgs universitet.

Vad får man lära sig där?

– Det är lite av en "lightversion" av hur livet kan te sig för en professionell konstnär.

Hur skulle du beskriva din konst i ett par meningar?

– Stora broderade grönsaker placerade på fanor! Grönsakerna är budskapet i sig, de utgör så att säga slagorden.

Hur har din konst förändrats sedan du tog examen för tio år sedan?

– Från början var det mer scenografi, olika textila uttryck, sceniska berättelser. Från 2015 har det handlat mest om fanor. Fanorna håller jag mig till även i fortsättningen. Och grönsakerna!

Höger: Verket "Apium gravolens – When life gives you celery" från 2018 av Sara Erkers. Silverhyttan i Falun.

Foto: Marcus Dineen.

Papperskonservator på besök – stickprov i arkivet

I juni bjöd Arkiv Gävleborg in papperskonservator Lotta Möller, som tidigare tagit sig an konserveringen av Gefle Dagblads vattenskadade arkiv.

Arkivets personal plockade fram exempel på handlingar ur arkivet, av olika ålder och i varierande skick. Lotta Möller kom med råd och tips på olika metoder för behandling av fukt- eller på annat sätt skadat material. Vi diskuterade även olika typer av arkivmaterial, till exempel arkivboxar, folio och omslagspapper.

Genom denna och liknande kompetensutveckling förbättrar vi våra möjligheter att ta hand om och bevara våra medlemmars material.

Till hösten hoppas vi kunna bjuda in Lotta Möller som föreläsare i ett ABM-sammanhang.

Ett litet stycke fotohistoria

I Arkiv Gävleborgs samlingar finns ett riktigt gammalt fotografi. Det föreställer en familj, eller åtminstone delar av en familj, som emigrerade från Hälsingland till Amerika i mitten av 1800-talet. Fotografiet är mycket välbevarat. Personerna ser nästan kusligt levande ut med sina lätt kolorerade kinder.

Att det gamla familjeporträttet fortfarande är i så pass gott skick efter över 150 år beror på att någon kostat på det ett vackert och skyddande etui. Det är vi förstas tackssamma för, men det finns ett krux. När bilden sitter monterad bakom glas är det svårt att avgöra vad det är för typ av foto.

I fotokonstens barndom var nämligen en rad olika tekniker i bruk. Den äldsta och kanske mest kända är dagerrotypin, utvecklad på 1830-talet av fransmannen Louise Daguerre.

Dagerrotyperna framställdes med hjälp av ett tunt skikt jodsilver på en försilvrad kopparplåt. De är mycket ömtåliga. Av dem som finns bevarade är nästan alla skadade på ett eller annat sätt. Just det faktum att vårt gamla foto är så välbehållet talar alltså emot att det skulle vara en dagerrotyp.

Möjligen är det en ambrotyp (från grekiskans *ambrotos* – ”odödlig” och *typos* – ”avtryck”). Ambro-

typin var en teknisk process som lanserades på 1850-talet och i mycket liknar dagerrotypin, men i stället för kopparplåtar användes glasplåtar.

Efter att ha konsulterat experten Lars Eriksson, som driver sajten fotografihistoria.se, lutar vi ändå åt att det förmodligen rör sig om en tredje typ. Tittar man noga på bilden så ser man att det ser ut som rost på en del ställen där emulsionen har släppt. Plåten verkar alltså varken vara av koppar eller glas, utan av järn. I så fall borde det vara en så kallad ferrotyp.

Ferrotyperna fick sitt stora genombrott i samband med amerikanska inbördeskriget under 1860-talet. Tidsmässigt och geografiskt stämmer det ju väl överens med vad vi vet om fotots historia.

Längre än så lär vi inte komma utan att plocka ut fotot ur sitt etui, men det vill vi inte gärna göra på grund av skaderisken. Med den nödvändiga reservationen att det troligen är en ferrotyp har vi publicerat porträttet på plattformen DigitaltMuseum tillsammans med många andra intressanta föremål, fotografier och dokument ur arkivets samlingar.

Vår sida på DigitaltMuseum uppdateras fortlöpande, så det kan vara väl värt att titta in där med jämna mellanrum.

Jörgen Björk

Troligen är det fråga om en ferrotyp. Det ser ut som rost på en del ställen där emulsionen har lossnat. Foto: Evelin Skoglund.

J.F. Bellanders AB:s arkiv nu hos Arkiv Gävleborg

Ovan: Flagga som hängt vid J.F. Bellanders fabrik i Marielund. Bredvid: Låda med "En hälsning till upphittaren" - innehållande Gefle-posten, enkronasedel och ett brev från Fränkel & Bellander, 1914. Under en reparation av byggnaden på Nygatan 49 i Gävle hittades denna låda med en hälsning från 1914. Byggnaden användes 1914 av Fränkel & Bellander som kontor och lager innan byggnaden blev fabrikslokal för märket Björnkläder, ca 1920. Nedan: Reklamaffisch. Motsatt sida: Detalj från oljemålning föreställande Johan Filip Bellander, okänd konstnär. Foto: Evelin Skoglund.

Arkivet efter det anrika Gävle- och familjeföretaget J.F. Bellanders AB har nu flyttats från kommunarkivet till Arkiv Gävleborg samt kompletterats genom leveranser från Bellandersläkten. En guldgruva för näringslivshistoriker och för dig som är intresserad av reklam- och textilhistoria! Arkivets Anna Nyberg återger här i korthet några viktiga milstolpar.

Johan Filip Bellander kommer till Gävle 1891. Där startar han "Gefle kortvaruhus". Strax därefter kommer Albert Fränkel in i bilden och firman, de blir kompanjoner. Affären på Hamntorget byter skyltar till företagets nya namn: "Fränkel & Bellander".

De växer snabbt ur lokalen och flyttar till Stora torget, Nygatan 19. Från textilfabriker i Borås köps balar med slitstarkt tyg. Snart anlitas hemsömmerskor för att sy upp kläder, kvinnor som får betalt per plagg.

År 1899 dör Albert Fränkel, endast 46 år gammal. J. F. Bellander driver företaget vidare på egen hand. Det går bra för företaget, och 1908 flyttar man till Nygatan 49-51, öster om järnvägen.

Endast 54 år gammal (1917) går J. F. Bellander ur tiden. Sönerna Birger och Gösta tar över företaget och ombildar det till aktiebolag. Vid den tiden är den äldste sonen Birger 25 år. Han tar över posten som VD. Förändringar sker i företaget.

År 1920 startar man en elektrisk syfabrik vid Nygatan 49. Fyra sömmerskor anställs att sy hängselbyxor och blåblusar. Det är nu den röda björnen dyker upp som symbol, designad av arkitekten Birger Borgström.

Alltfler sömmerskor behövs i fabriken. Birger Bellander finner det svårt att hitta kunniga sömmerskor och startar därför 1926 en industriskola.

Året 1928 är en milstolpe i företagets historia. Nu lanseras varumärket "Björnkläderna", vilket sedan för-

kortas till "Björnkläder". Tillverkningen har tagit fart – man har ett 60-tal anställda sömmerskor, och det är återigen dags för en flytt till större lokaler. Nu flyttas produktionen till den f.d. Rettigska tobaksfabriken.

Birger har samtidigt inlett en ny karriär. Han blir chef för handelskammaren och 1940 tar Gösta på sig rollen som VD. Yngste brodern Filip har jobbat en tid som fabrikschef och är ansvarig för produktionen.

Under 1960-talet köper företaget upp Franzons konfektion i Dvårsätt utanför Östersund. I konkursboet ingår tusentalet modebyxor. Bellanders lägger tillverkningen av overaller i Jämtland.

Hemma i Gävle lämnar Bellanders 1959 lokalerna i Rettigska tobaksfabriken och flyttar tillverkningen till Ångväveriets lokaler på Söder. Året därpå tar Gösta Bellanders son Tord över som verkställande direktör. Gösta valde att inte pensionera sig utan tar istället en arbetsroll på lagret. Företaget har vid denna tid 185 anställda, men tiderna försämras för svensk textilindustri.

Konkurrensen från låglöneländer i Asien skapar en ekonomiskt ohållbar situation. J.F. Bellander AB väljer att lägga ner produktionen i Gävle och i Dvårsätt. Över 100 anställda friställs. Genom detta tuffa, men enligt ledningen nödvändiga, beslut räddar man företaget. Ett samarbetsavtal sluts med Björneborgs Bomull i Finland som övertar produktionen av Blåkläder. Med en inriktning på att lagerhålla och sälja plaggen som kommer från Finland blir det aktuellt för en sista flytt 1973: en nybyggd lokal färdigställs i Marielund. År 1976 säljer familjen företaget till AB Borås Syfabrik.

Anna Nyberg, biblioteksansvarig

Till vänster: Reklamaffisch Björnkläder, 1900-talets första hälft. Ovan och nedan: Uppslag ur fotoalbum visande interiörer och tillverkning vid J.F. Bellanders AB. Nederst: Arbetsjacka, tillverkad för Stockholms stad. Foto: Evelin Skoglund.

Mohedsligan slår till – en ruskig mordhistoria från Hälsingland

I Arkiv Gävleborg ingår arkivet efter Hälsinge regementets museum, som bland annat innehåller en stor fotosamling. Med anledning av 400-årsminnet av regementets tillblivelse uppmärksammar Anders Wesslén en historia från den gamla övningsheden Mohed utanför Söderhamn.

Mohed var lägerplats för Hälsinge regemente från sent 1600-tal till år 1909, då kasernerna i Kungsback strax utanför Gävle stod klara för inflyttning. Innan regementet flyttade fanns i Mohed ett 80-tal byggnader, alltifrån förlägningsbaracker och lägerhyddor till bad och sjukhus. På historiska fotografier framstår lägerplatsen nästan som en idyllisk folkpark. Men när beväringarna lämnade lägret, eller vistades i dess utkant, kunde de råka ut för ruskiga saker. Åtminstone år 1907.

I dagstidningar från hösten förekommer artiklar om mordet på beväringen Johan Wickström från Kilafors, tillhörande Livkompaniet vid Hälsinge regemente. Bilden av ett närmast fredlöst område tecknas, området strax väster om Söderhamn i Hälsingland. Citatet nedan är hämtat ur *Pacific Tribune* den 9 oktober (stävningen moderniserad):

"Den civila befolkningen i trakten av Mohed som förut så mycket låtit tala om sig för sina raa överfall på beväringar utanför lägret har denna sommar hållit sig tämligen lugn, ända till söndagseftermiddag den 15 september då den kända Mohedsligan gick så mycket mera våldsamt till väga." Om detta uppträde, vid vilket en beväringssman fick sätta livet till, berättas följande ...

"Beväringen Johan Wickström från Kilafors, som fullgjort sin sista repetitionsövning, hade nyss vinkat adjö till sina två bröder vid Bergviks station. I sällskap med en annan beväring promenerade han tillbaka mot lägret i Mohed. En stund senare låg han livlös, knivhuggen genom ett revben och lungsäcken. Wickström fördes liggande på en bår till sjukhus med häst och vagn. Svåra inre blödningar gjorde att han vid niotiden på kvällen förklarades död, 22 år ung. Vad hade egentligen hänt, där på landsvägen mellan Bergvik och Mohed, mellan telegrafstationen och gästgivaren Sundgrens gård?

Av länsdetektiven Berggrens rapport framgår att Wickström och tre andra beväringar var på väg tillbaka från Bergviks station vid halvfemtiden på eftermiddagen. I närheten av byn Myskje hann de ikapp en annan beväringssman, Bolinder, som var i bråk med några civilklädda män, bland dem arbetarna Törnros och Tyrén. Arbetarna ska ha varit berusade, även Bolinder

uppträdde berusat. De nytilkomna beväringarna blandades in i bråket. Männen fortsatte vidare längs vägen, tills Törnros sprang upp till Wickström och högg honom i ryggen, enligt rapporten. Wickström stapplade fram 20–25 steg innan han föll ihop medvetslös (*Halländingen* den 8 oktober 1907). Wickström ska ha bett de civila männen om en tändsticka varpå de uppträtt hotfullt. Enligt denna alternativa version av händelseförloppet, återgiven i *Stockholmstidningen* den 19 september, ska en häftig ordväxling uppstått, Törnros ska ha kastats omkull, Wickström lagt sig eller fallit på honom och därefter blivit knivskuren. Törnros och Tyrén hölls kvar vid en bondgård tills det att en patrull från Mohed anlände till platsen. Törnros förnekade först överfallet, men i samband med att han konfronterades med den dödes kropp, erkände han brottet (*Halländingen* den 8 oktober 1907). På de gripna männen ska man ha funnit en brännvinsflaska, en stor fällkniv av "hälsingtyp",

en revolver samt en tre decimeter lång stålkättingsdagg, försedd med en läderrem (*Norrskensflamman* 21 september 1907).

Johan Wickström beskrivs som en hygglig kille, nykter och ordentlig. Han hade tillsammans med sina bröder ärvt ett mindre hemman i Kilafors efter sin far,

som varit kusk vid bruket. Per Törnros var i 40-årsåldern, änklings och ensamstående far. Per Tyrén var tidigare dömd för djurplågeri, och för det brottet hade han fått böta 150 kronor och suttit arton dagar i fängelse, enligt fångrullorna. De häktade männen blev till en början släppta och begav sig tillbaka till Trönö, där de förhördes. Törnros dömdes så småningom till sex års straffarbete i Härnösand.

I publikationen *Byarna vid gränsen*, utgiven av Trönö hembygdsförening 2018, finns uppgifter som röjer en alternativ gärningsman. Där framgår det "att flera vittnen ansåg att mjölnaren Olof Höjer från Ulva var den skyldige". Höjer ska på sin dödsbädd ha erkänt att det var han som höll i kniven. Enligt hembygdsföreningens skrift var Höjer känd för sitt häftiga och stridbara lynne.

Samma ödesdigra kväll som mordet, eller dråpet, skedde tydligen fler överfall på manskapet från Mohed. En velocipedåkande beväring blev bestulen på sitt fordon och gömde sig i skogen för att undgå tjuvarna. Militärerna i Mohed gjorde kort sagt bäst i att hålla sig inom lägret, i alla fall sensommaren 1907.

Anders Wesslén

Fällkniv, Hälsinglands museum.

Ovan: Matsalen på Mohed. Ingår i Hälsinge regementets museums arkiv. Mitten: Bergviks station. Foto: Järnvägsmuseet. Nederst: Hälsinge regemente på marsch. Foto: Anders Johan Falk. Ur regementsmuseets arkiv, Arkiv Gävleborg.

Tankar kring ett fotografi

En skolklass poserar framför en byggnad. Fotot tillhör Bollnäs missionsförening och finns hos Arkiv Gävleborg. 29 barn har samlats för att bli fotograferade. Genom barnens klädsel kan man se att de kommer från likvärdiga förhållanden och samhällsklass. Det är förkläden på flickorna och skjorta eller jacka på pojkarna. Flickorna har håret uppsatt och pojkarna är kortklippta. En helt vanlig skolklass i en vanlig småstad i början av 1900-talet.

Börjar man granska barnen en och en, och ser människan, blir det spännande. Ser man efter är det 6 barn som sticker ut mot de övriga i gruppen.

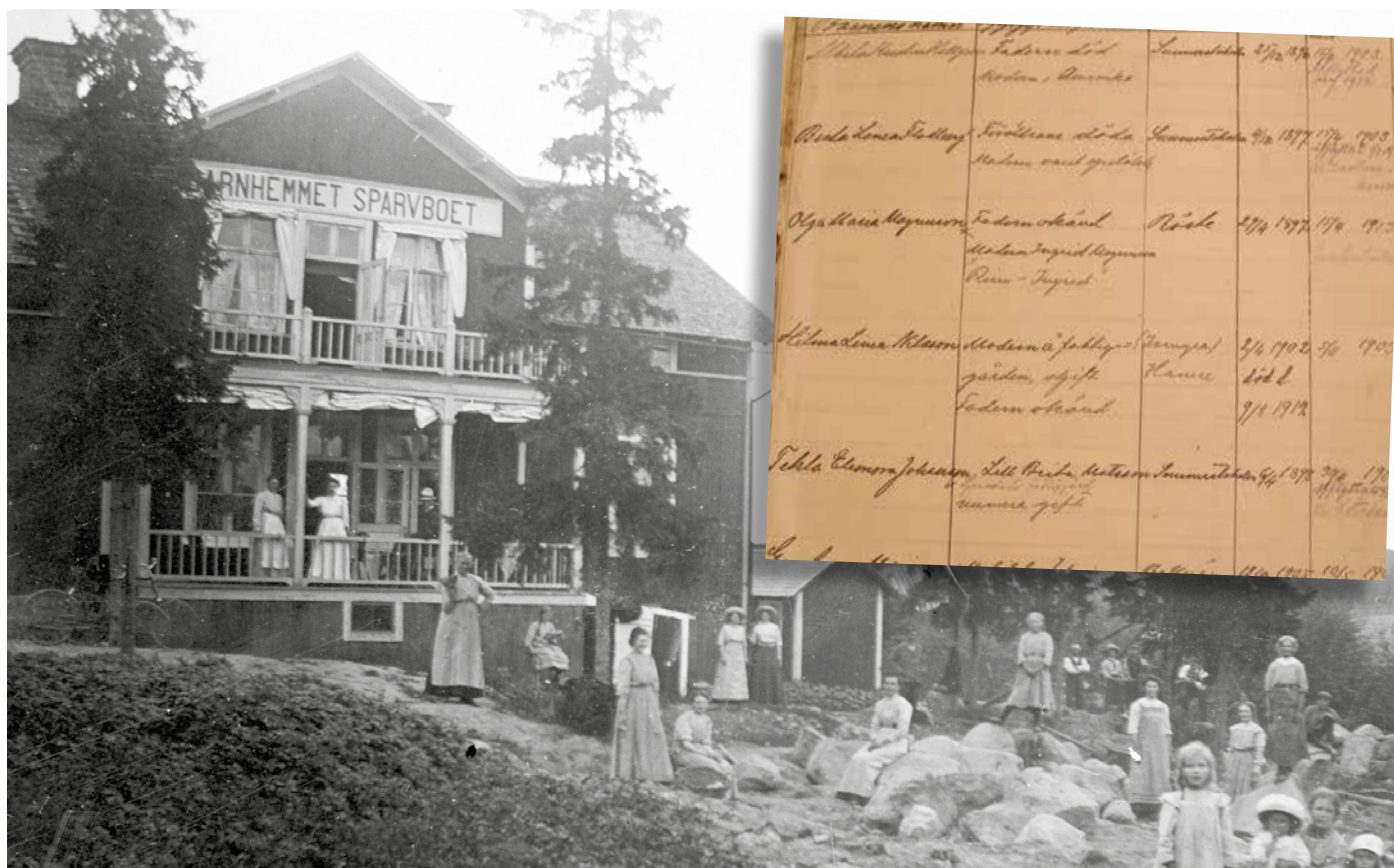
Flickan med den rutiga klänningen och spetskrage – hon är den enda av flickorna som inte har förkläde över klänningen. Hon står lätt framåtlutad med händerna på bänken och vågar ta plats och synas i bilden. De övriga, både pojkar och flickor, har en stelare hållning med armarna rakt ner. En gissning är att hon är lite mer välbärgad än övriga och har fotograferats tidigare.

Pojken som hamnat lite på utsidan till höger smälter inte in i gruppen. Hans skjorta är den smutsigaste av alla. Hade han inget ombyte, eller någon som kunde tvätta hans kläder? Utan namn på barnen är det svårt att hitta mer om dem. Det får stanna med gissningar och funderingar.

Kring lärarinnan har vi 4 flickor med förkläden, som de andra flickorna, men med snaggat hår. Genast dyker det upp frågor kring det. Har de haft löss? På baksidan av fotot har någon skrivit ”barnhemmet Sparvboet”. Det är en ledtråd som går att nysta i.

Arkiv Gävleborg har flera hyllkilometrar handlingar att leta bland. En av alla arkivbildare är Bollnäs missionsförening och de startade barnhemmet Sparvboet i Bollnäs 1903. När fotot lämnades in till Arkiv Gävleborg informerades det att fotot är taget när de första barnhemsflickorna kom till Sparvboet.

I Bollnäs missionsförenings arkiv finns protokoll, brev och räkenskaper sparade. I dokumenten står det att Sparvboet aldrig tog emot fler än 9 barn samtidigt. Pojkar togs sällan emot och de var inte mer än ett eller två år när de kom. Därmed är det högst troligt att det endast är de 4 flickorna med snaggat hår som kommer från barnhemmet. Vilka är då de första flickorna? För att ta reda på det kan man titta längst bak i Sparvboets protokollsbok från åren 1903 till 1908. Där finns en matrikel över barnen. Den 15 april 1903 anlände de 3 första flickorna till barnhemmet. De är i åldrarna 6 och 7 år. I november samma år anlände en till flicka.

Barnhemmet Sparvboet. Klipp: Ur Sparvboets protokollsbok från åren 1903 till 1908.

Hon var 1 ½ år gammal och inte i skolålder. I april 1904 tar barnhemmet emot en femte flicka i åldern 6 år. Därmed fanns det 4 flickor på Sparvboet i åldrarna 6 till 8 år våren 1904. Det går att anta att fotot togs 1904 och att det är dessa 4 flickor man ser som anlänt till Sparvboet.

Vilka är då de fyra flickorna? Viss information finns inskrivet i matrikeln.

- Märta, född 1896. Fadern död, modern i Amerika.
- Berta, född 1897. Föräldrarna döda, modern varit spetälsk.
- Olga, född 1897. Fader okänd, modern Ingrid Magnuson "rim-Ingrid"
- Tekla, född 1898. Lill Brita Matsson, Ljusdals fattiggård, numera gift.

I matrikeln finns komplett födelsedata inskrivet och det räcker för att man ska kunna nysta vidare i kyrkböcker och få veta mer om flickornas bakgrund.

Om Bertas liv kan man se att hennes far Daniel Flodberg dör i lungshot 4 månader innan Berta föds som barn nummer 4 i familjen. Bertas mor Johanna läggs in på spetälskehemmet i Järvsö 1898 där hon avlider 1901. De var skrivna på Säfverstad fattiggård. Berta blev kvar på barnhemmet tills hon var 18 år. Tack vare att hon blev missionär och reste till Kina kan vi idag peka ut henne bland de övriga barnen. Om hennes liv finns mer att läsa.

Märta står med i utflyttningsboken för att resa till Amerika med sin mor. Sedan är hon med i en bok som boende hos sin morfar. Av någon anledning kom hon inte med på resan. En gissning är att släktingar inte hade möjlighet att ta hand om henne när hennes mor rest. Hon fick komma till Sparvboet.

Olga hade 4 äldre systrar. 3 av dessa föddes när "Rim-Ingrid" var gift med arbetaren Magnusson. Olga föddes som oäkting 4 år efter Magnussons död.

Vid tiden när Olga kom till barnhemmet bodde familjen i Röste på byns gemensamma mark. Kvar hos modern blev 2 av hennes systrar. Varför just Olga hamnade på Sparvboet står det inte. En gissning är att det var fattigt och modern behöll de barn som kunde arbeta och bidra till hemmet.

I matrikeln står det om Teklas mor "numera gift". Enligt kyrkboken gifte sig Teklas mor när Tekla var kvar hos henne. De borde ha varit en familj, men av någon anledning kom hon till Sparvboet.

Det går inte att avgöra vem som är vem på fotografiet, men vi vet deras namn. Märta, Olga och Tekla. De bär alla på sina historier.

Anna Nyberg

Inför valet: Den högaktuella energifrågan

Ska framtidens energi komma från sol, vind eller vatten – eller kärnbränsle?

Debatten är återigen brännhet i svensk politik när el- och bränslepriserna skjutit i höjden.

För flera av Arkiv Gävleborgs medlemmar är miljö- och hållbarhetsfrågor centrala. Här nedan rullar arkivarie **Maria Andrée** en fana, som tillhör Alternativboden Lyktan – ideell förening.

Foto: Evelin Skoglund.

arkiv gävleborg

Arkivet bevarar och tillgängliggör arkivhandlingar från föreningar, historiska företag och privatpersoner i Gävleborgs län.

Ordinarie öppettider vardagar 8.30–16.00

Boka ditt besök nu!

Arkiv Gävleborg

Fältskärsleden 10, 802 80 Gävle

Telefon: 026-10 88 70

Telefon arkivchef: 070 – 331 97 07

E-post: arkivet@arkivgavleborg.se

Hemsida: www.arkivgavleborg.se

www.facebook.com/arkivgavleborg.se

Arkiv Gävleborg ingår i kultursamverkansmodellen genom delfinansiering från Region Gävleborg. Länets alla kommuner bidrar även till verksamheten!